

Ուսմիօրէն շեռ՝ մէզ ուղղագոյն է գրել շեռ: Բացառութիւն չկայ:

Ր. — պատկեր, սեպտեմբեր, բեր, գեր (դեր ի վերոյ), բեր, ծեր, կեր, կերկեր, ներ, ձեր, մեր, ներ, աներ, աշեր, ստոռեր, գիշեր, եպեր, երեր, ջեր, սեր, վեր, սատեր, վաշեր. — ինչ ինչ բառերու եղակի սեռականը՝ աշեր, աղբեր, — քատեր, սակեր, տարեր, և այլն. — Յոքնակիի մասնիկը նոր ընդունի մէջ՝ (վանհար) վաներ, (նաւ կնհար) նաշիկներ. — եր մասնիկ բայի այլուայլ ժամանակներուն մէջ. կերեր, շեր, ջեւ՝ ոչգեր, ներկայ, անցեալ և ապանի ի մաստով. զոր արեւելեան հայերէնը ճոխաբար կը բացատրէ երեք տարբեր ձեւերով. այսպէս.

Մինչեւ այսօր չեմ՝ ոչգեր, հիմայ ալ չեմ՝ ոչգեր և այսուհետեւ ալ չեմ՝ ոչգեր.

Մինչեւ այսօր չեմ՝ ոչգել, հիմայ էլ չեմ՝ ոչգռլ և այսուհետեւ էլ չեմ՝ ոչգի:

Բոխասեր՝ դուարանցնելի, կը գրուի նաեւ բոխասեր (ե-ով). կանոնաւոր է առաջինը:

Տարբեր ուղղագրութեամբ տարբեր նշանակութիւն ունին հետեւեալ բառերը.

Գեր՝ գեր ի վերոյ — գեր՝ պարարտ, յոյր.

Սեր՝ սիրել. — սեր՝ կաթի սեր.

Վեր՝ բարձր, վերը. — վեր-ք՝ կեղ, վերաւորուած.

Ընդեր՝ ինչո՞ւ, է՞ր բառէն. — ընդեր-ք՝ փորտաիք.

Շեր՝ ստիւրաքս ծառին խէժը. — Շեր՝ երգ, շարական:

Բացառութիւն են — ճրաշեր (և ասիկ՝ փեսաշեր, հարսնաշեր՝ իր փեսայահրաւեր, հարսնահրաւեր), պատռեր, նռեր, վատշռեր (և ասոր հետեւողութեամբ չարաշռեր) և տեր: Բացի այս վերջինէն՝ միւս բոլոր բառերն ալ ոչեր կը վերջաւորին:

Այլեւ ճարտարան կը նշանակէ յունարենէ աճուած հետեւեալ անգործածական բառերը. արգաստեր՝ գործարան, կիւտտեր՝ գեանափոր գերեզման նահատակի, և տրիտեր՝ եռաթի ջոկանաւ:

Բացառութիւն է նաեւ բայերուն անկատար եզ. գ. դէմքը. ասեր, աւներ, կ'ոչտեր, և այլն. որ այսօր զանազանութիւն կը կազմէ

ներկայ ընդունելութեան հետ (արեւմտեան հայերէնի մէջ). ջեւ՝ շեր և չրսեր, չ'րսեր:

Լ. — սեռ, բեռ, արեռ, տերեռ, ակներեռ, անձրեռ, դեռ:

Թէ և վերջինն ունի դիւանար, դիւակաւ, դիւի, դիւաց, և այլն ձեւերը, սակայն արմատը և ունի և ոչ է (դէռ):

Բացառութիւն չկայ:

Վ. — քեփ, լեփ՝ խոր և դարուվար, խեղեփ՝ բեկոր, գոյգ, խեփ՝ անուշահոտ ուտանի. ծեփ, կանեփ, հացքոչեփ՝ սրկրամուլ, շատակեր, շերեփ:

Բացառութիւն չկայ՝ եթէ ոչ Այեփ՝ երբայեցերէն առաջին գիրին անունը:

Ք. — մեք, ոչրեք, ոչատեք, ոչմեք, երեք, չորեք, բարեք (բարեքի, բարեքի), բեք, (որով դիւարեք, նորարեք, և այլն), պասեք, կեղեք:

Անգործածական ջեք՝ ճէ, ճէ, վսեմ, գեւազանց, ուրախալի. բեք՝ շատ լաւ, մեծ, զորաւոր, վայ, կը գրուին թէ՛ ե-ով և թէ՛ ե-ով. կանոնաւոր է գրել ե-ով:

Հեք կամ հեգ լաւագոյն է գրել միայն հեգ՝ որ կանոնաւոր է, խոյս աալու համար հեք ձեւէն:

Երբեք կանոնաւոր է գրել երբեք՝ ե-ով:

Բացառութիւն են 1⁰. բայերու յոք. բ. դէմքը. ասեք, առեք, կ'ոչտեք.

2⁰. եք մասնիկը՝ փոխանակ այք. մերձեք, ձեռեք, մատեք, քոչեք, և այլն.

3⁰. հետեւեալ անգործածական բառերը. կռձեք՝ ըթի պախուրց, միահաւեք՝ խաղ, կատակ, փեք՝ խեղճ, թշուառ, սովրեք կամ սովրեկ, սովրեկ՝ ազնիւ որթ մը:

Իսկ Մարտիրոսեք՝ « վկայարանութիւնք սրբոց » և սպոռչեք՝ « ջանացող՝ երեւելի կրօնաւորք, ճգնաւորք » յոքնակի ձեւեր են:

Չ⁰. Ե. կը պահանջեն գ, զ, ծ, ձ, ն, շ, չ, ջ, ս: Օրինակ՝

գ. — եղեգ-ն, վեգ, տեգ, մեգ, հեգ:

Սեգ՝ կը գրուի թէ՛ ե-ով և թէ՛ ե-ով. կանոնաւոր է գրել սեգ:

Հեգ՝ վանկ, ե-ով կը գրուի զանազանելու համար հեգ՝ թշուառ բառէն:

Բացառութիւն է արեգ: